

ADI:.....
SOYADI:.....
SINIFI: .....NO: .....

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

T.6.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1. Her evin önünde ev sahibi ya da o evden bir genç, kapısını açmış, konuk beklemektedir. Yavuz Sultan Selim'i ve Hasan Can'ı kimse tanımamakta; fakat herkes evine çağırılmaktadır. Bu sırada iftar topu atılır. Yavuz Sultan Selim ve Hasan Can o anda tek katlı, kerpiç bir evin kapısı önündedirler. Ev sahibi, hiç görmediği bu konukları içeriye buyur eder. Girerler. Ortada bir tahta sini, üzerinde buram buram tüten, tüttükçe iştah açan bir kâse çorba. Kenarında sıcak sıcak pideler. Tüm yiyecek bu. Sofraya otururlar. Ev sahibi sevinçlidir, önce tuzla iftarı açar, sonra çorbaya başlarlar.

Bu metinde geçen bazı sözcüklerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak anlamlarının karşısına yazınız. (9 puan)

a) Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu: **sofra**

b) Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulmuş saman ve balçık karışımı ilkel tuğla: **kerpiç**

c) Bir yere veya birinin evine kısa bir süre kalmak için gelen kimse; misafir: **konuk**

* Anlamları verilen sözcüklerin metinden doğru bulunarak belirtilen boşluğa yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 3**'tür.

* Anlamları verilen sözcüklerin metinden yanlış bulunup yazıldığı yanıtlar / ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.6.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

2. Ben, Neşet Ertaş! (...) "Horasan göçeri bir Türkmen ozanıym." "Bozkırın Tezenesi", "Kutb-ı Abdalan", "Türkü Baba" diye de anılırım. Beş yüzden fazla beste yapmış bir besteciyim. (...) Milletimizin derdiyle dertlenen bir kişiydim. Milletimin çektiği çileler gönlümdeki bir yangındı sanki. Milletimin sorunlarını sazımla dile getirdim. Ozan; halkın vicdanıdır. Halkın çektiği sıkıntılara göz yumamaz. Sazımla, sözlerimle halkımın sesi oldum. En büyük hayalim; Türk Milleti'nin ruhunu yansıtan Türk Halk Müziği'ni geleceğe aktaran biri olabilmektir. Bu hayalimi gerçekleştirdiğim için çok mutluyum.

Bu metindeki altı çizili deyim anlamını aşağıya yazınız, bu deymi bir de cümle içinde kullanınız. (6 puan)

Deyimin anlamı: **Hoş görmemek, bağışlamamak**

Benim cümlem: **Kendisine kaba davranan arkadaşının davranışına bu sefer göz yummayarak onu öğretmenine şikayet etti.**

* Verilen metinden hareketle altı çizili deyim anlamının doğru ifade edildiği yanıtların **puan değeri 3**'tür.

* Deyime uygun bir cümlenin yazıldığı yanıtların **puan değeri 3**'tür.

Not: Altı çizili deyim anlamının "**göz yummak**" biçiminde olumlu hâli ile yazıldığı ve kurulan cümlenin de bu doğrultuda yazıldığı yanıtlar da doğru yanıt olarak değerlendirilecektir.

Örnek yanıt:

Deyimin anlamı: "Görmezlikten gelmek, hoş görmek, bağışlamak"

Benim cümlem: " Sıra arkadaşım o kadar bitkin görünüyodu ki omzuma başını koymasına göz yumdum."

* Örnek yanıtlar çerçevesinde yazılan, doğru yanıtla ilişkili olan benzer yanıtlar da doğru yanıt kabul edilecektir.

Örnek yanıtlar; "Bir kişinin, farkında olduğu bir duruma ya da olaya bilerek müdahale etmemesi, tepki vermemesi", "Bir haksızlığa, yanlışa ya da olumsuz duruma karşı kayıtsız kalmamak, görmezden gelmemek" vb.

* Verilen cümledeki deyim anlamının doğru yazılmadığı yanıtlar / ilgisiz yanıtlar ve deyim, anlamına uygun biçimde cümle içinde kullanılmadığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.6.3.7. Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder.

3. Tekil adlar "-lar / -ler" ekiyle çoğul hâle getirilebilir. Çoğul eki, eklendiği sözcüğün sayıca birden fazla olduğunu belirtir. Aynı zamanda eklendiği sözcüklere çokluk anlamının dışında farklı anlamlar da katabilir.

Buna göre, aşağıdaki soruları cevaplayınız. (8 puan)

a) "Bu vatanda daha çok Atatürkler göreceğiz." cümlesinde "-lar /-ler" eki, eklendiği sözcüğe hangi anlamı katmıştır? Yazınız. Bu cümlede "-lar / -ler" eki, eklendiği sözcüğe "benzerleri" anlamı katmıştır.

* Verilen cümlede "-lar / -ler" ekini alan sözcüğün cümleye "benzerleri" anlamı kattığının yazıldığı yanıtın **puan değeri 4**'tür.

* Örnek yanıt dışında yazılan yanıt / ilgisiz yanıt puanla değerlendirilmeyecektir.

b) "-lar /-ler" ekini eklediğiniz bir sözcüğü, "zaman/genelleme" anlamı ile bir cümle içinde kullanınız.

Sabahları mutlaka kahvaltı yaparım.

* "-lar / -ler" ekinin eklendiği bir sözcüğün "zaman, genelleme" anlamıyla doğru bir cümle içinde yazıldığı yanıtın **puan değeri 4**'tür.

* Örnek yanıt çerçevesinde yazılan benzer yanıt da tam puanla değerlendirilecektir.

* Örnek yanıtla ilişkisi olmayan yanıt puanla değerlendirilmeyecektir.

T.6.3.8. İsim ve sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıkla.

4. Aynı türden varlıkları anlatmaya yarayan adlara **tür (cins) adı**; benzerlerinden farklı özellik taşıyan bir kişiye, varlığa veya topluluğa verilen adlara ise **özel ad** denir.

Buna göre, aşağıdaki soruları cevaplayınız. (8 puan)

a) Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili adların türünü belirtilen boşluklara yazınız.

Çeşme, İzmir'in en güzel ilçelerinden biridir. **Özel ad**

Her insan eşit doğar. **Cins ad**

* Belirtilen yerlere doğru tür bilgisinin yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 2**'dir.

* Belirtilen yerlere yanlış tür bilgisinin yazıldığı yanıt puanla değerlendirilmeyecektir.

b) "Deniz" sözcüğünü özel ad ve cins adı görevlerinde birer cümlede kullanarak aşağıda belirtilen yerlere yazınız.

Özel ad: Yarın akşam Deniz ve Öykü ile bizde buluşacağız.

Cins ad: Tatil yapacağımız otelin denize sıfır konumda olmasını tercih ederim

* "Deniz" sözcüğünün istenen tür bilgisine uygun biçimde doğru yere yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 2**'dir.

* Örnek yanıt çerçevesinde yazılan benzer yanıt da tam puanla değerlendirilecektir.

* Örnek yanıtla ilgisi olmayan yanıt puanla değerlendirilmeyecektir.

T.6.3.11. Basit, türemiş ve birleşik kelimeleri ayırt eder.

5. Aşağıdaki sözcükleri yapısı bakımından inceleyiniz. Sözcüklerin basit mi, türemiş mi, birleşik mi olduğunu nedenleri ile birlikte örnekteki gibi yazınız. (16 puan)

Örnek:

kalem-tıraş: Birleşik bir sözcüktür çünkü "kalem" ve "tırış" sözcüklerinin birleşmesi ile oluşmuştur.

dostum: Basit bir sözcüktür çünkü yapım eki yoktur. / Basit bir sözcüktür çünkü "-um" çekim ekidir.

bencil: Türemiş bir sözcüktür çünkü "-cil" yapım ekini almıştır.

balina: Basit bir sözcüktür çünkü yapım eki almamıştır.

çekyat: Birleşik bir sözcüktür çünkü "çek-" ve "yat-" sözcüklerinin birleşmesi ile oluşmuştur.

* Verilen sözcüklerin nedenleri ile birlikte hangi yapıda olduğunun doğru yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 4**'tür.

* Verilen sözcüklerin sadece hangi yapıda olduğunun doğru yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 2**'dir.

* Verilen sözcüklerin hangi yapıda olduğunun yanlış yazıldığı ya da hiç yazılmadığı yanıt, gerekçe kısmı doğru olsa bile **puanla değerlendirilmeyecektir.**

Not: "dostum" örneğinde gerekçelerden birinin yazılması doğru yanıt için yeterlidir. (Basit bir sözcüktür çünkü yapım eki yoktur. **YA DA** Basit bir sözcüktür çünkü "-um" çekim ekidir.)

T.6.3.20. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

6. Müzik, eski çağlardan beri insanların duygularını anlatmak için kullandığı bir araç. İnsanlar müziği her dönemde çok sevmişler. Kanada'daki bir grup bilim insanının geçtiğimiz yıllarda yaptığı bir araştırma, müziği neden sevdiğimize ilişkin bilgiler ortaya koyuyor. Araştırmayı yapan bilim insanları, sevdiğimiz bir şarkıyı dinlemenin tıpkı sevdiğimiz bir yemeği yediğimizde olduğu gibi bize zevk verdiğini söylüyor. Çünkü aslında bir şarkıyı ve bir yemeği sevmemizin biyolojik nedeni "dopamin" adı verilen bir kimyasal madde. (...) Beynimizde dopamin arttığında kendimizi ödüllendirilmiş gibi hissederiz. Bu ödüllendirme sistemini kontrol eden bölüm, beynimizin merkezinde bulunur. (...) Araştırmacılar, müzik dinlerken deneklerin beyinlerindeki ödüllendirme sistemini kontrol eden bölgede dopamin miktarında önemli bir artış olduğunu gözlemlemişler. Böylece sevdikleri şarkıları dinlemenin, deneklerin beyinlerindeki ödüllendirme sistemini harekete geçirdiği sonucuna varmışlar. İşte bu sonuçlar, biz insanların müziği neden bu kadar çok sevdiğimizi açıklıyor.

Metnin ana fikri nedir, yazınız. (10 puan)

Bu metnin ana fikri, "Beynimizdeki ödül sistemini harekete geçiren dopamin sayesinde müziği severiz." olmalıdır.

* Verilen parçadan hareketle, verilmek istenen mesajın doğru ifade edildiği yanıtın **puan değeri 10'dur**.

* Örnek yanıt çerçevesinde yazılan benzer yanıtlar da tam puanla değerlendirilecektir.

Önek yanıtlar; "Dopamin sayesinde müzik dinlemek, bir tür doğal ödül mekanizması olarak işlev görür ve insanlara keyif verir.", "İnsanların müziği sevmesinin dopamin adı verilen kimyasal maddeyle bağlantısı vardır.", "Müzik dinlemenin insanlarda keyif duygusu yaratmasının temel nedeni beynimizde salgılanan dopamindir." vb.

* Verilen parçada asıl vurgulanmak istenenin dışında yazılan ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.6.3.22. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.

7. Antik çağda, bir kral ana yola büyük ve kıymatlı bir kaya yerleştirdi. Daha sonra saklandı ve birinin kayayı yoldan çekip çekmeyeceğini görmek için izledi. Kralın en zengin tüccarlarından ve saraylılarından bazıları gelip sadece kayanın etrafından dolaştı. Birçok kişi de yüksek sesle, kralı yolları açık tutmadığı için suçladı. Ancak hiçbirisi taşı yoldan çekmek için hiçbir şey yapmadı. Daha sonra sırtında oldukça ağır sebze taşıyan bir köylü oraya geldi. Kayaya yaklaşan köylü, yükünü kenara bırakıp kayayı yoldan çıkarmaya çalıştı. Uğraştı ve biraz zorlandıktan sonra kayayı yolun kenarına itmeyi başardı. Köylü sebzelerini sırtlamak için geri döndüğünde, kayanın yerinde bir para kesesi olduğunu fark etti. Kesede çok sayıda altın vardı. Bir de kralın şu notu: "Kayayı yoldan kim çektiyse bu kesedeki altınlar da onundur."

Metinden hareketle aşağıdaki hikâye haritasını doldurunuz. (15 puan)

Olay: Bir kralın, insanların karakterini gözlemlemek amacıyla yola büyük bir kaya yerleştirmesi ve sonrasında bu kayayı kimin kaldıracağını izlemesi.

Şahıs Kadrosu: Kral, köylü, zengin tüccarlar, saraylılar, diğer insanlar

Mekân (Yer): Bir ana yol

Zaman: Antik çağ dönemi

Anlatıcı: Üçüncü kişi ağzından anlatım

* Verilen metindeki hikâye unsurlarından olay ve mekân(yer) unsurlarının doğru tespit edilip yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 3**, zaman ve anlatıcı unsurlarının doğru tespit edilip yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 2**, şahıs kadrosu unsurunun doğru tespit edilip eksiksiz yazıldığı yanıtların **puan değeri 5**'tir.

* Verilen metindeki şahıs kadrosu unsurundan eksik yazılan her bilgi için toplam puandan 1 puan eksiltilecektir.

* Örnek yanıtlar çerçevesinde yazılan diğer yanıtlar da doğru yanıt olarak değerlendirilecektir.

* Verilen metinden hikâye unsurlarının yanlış tespit edilip yazıldığı yanıtlar / ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.6.3.26. Metin türlerini ayırt eder.

8. Merhaba Sevgili Torunum, 26 Ağustos
İki önemli olayın yıl dönümü bugün. Birincisi 1071 yılındaki Malazgirt Savaşı. Anadolu'yu yurt edinmemizin başlangıç tarihi. Tarih kitapları böyle yazıyor. Ama son zamanlarda yapılan bazı araştırmalara göre, Türkler hep vardı bu topraklarda. Türklerin Sümerlerden geldiğini iddia eden araştırmacılar, bilim insanları var. İkinci önemli olay ise bağımsızlık savaşımızda düşmana en büyük darbeyi indirdiğimiz Büyük Taarruz. 26 Ağustos 1922 günü, Büyük Önder Atatürk'ün emriyle, her adımda destanlar yaratan ordumuz, ulusuyla kenetlenip düşmanın üstüne yürümüştü.
(...)
Geçen gün İzmir'den gelen yeğenlerimi, babanı aldım, Anıtkabir'e gittik birlikte. Büyük Ata'nın mozolesi önünde durduk. Uzun zamandır fırsat bulup gidememiştim. İçimde bazı duyguların tozlandığını, ışığını yitirdiğini ilk orada hissettim. Önemsemem gereken birçok şeyin üzerinde düşünmediğimi anladım orada.
(...)
Öğle tatili bitiyor. Arkadaşlar izne çıktı. Bugün çok çalışmam gerek. Seni sevgiyle kucaklıyorum. Sahip olduklarının değerini bilen, iyi bir insan olman dileğiyle.

Hatice TANRIÖĞEN

Yukarıdaki metnin türünü, nedenini de belirterek yazınız. (10 puan)

Metnin türü, mektuptur. Çünkü yazar; duygu, düşünce ve izlenimlerini uzakta yaşayan bir yakınıyla paylaşmak için doğal ve samimi bir dille yazmıştır. Ayrıca yazısına bir hitap cümlesiyle başlamıştır.

- * Verilen metinden hareketle, metnin türünün doğru yazıldığı yanıtların **puan değeri 5'tir**.
- * Doğru yazdığı metin türünün nedeninin de doğru ifade edildiği yanıtların **puan değeri 5'tir**.
- * Örnek yanıtta yazılan neden ile benzer çerçevede yazılan yanıtlar da doğru yanıt olarak değerlendirilecektir.
- * Metnin türünün yanlış tespit edilip yazıldığı ya da metin türünün yazılmadan yalnızca gerekçe kısmındaki bilgilerin yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.
- * Verilen metnin türünün yanlış tespit edilip yazıldığı yanıtlar ve metin türünün gerekçesinin de yanlış yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.6.4.14. Kısa metinler yazar. (Duyuru, ilan ve reklam metinleri yazdırılır.)

T.6.4.8. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

9. Okulunuzda her yıl düzenlenen geleneksel gıda kermesi için altıncı sınıf öğrencileri arasında bir "duyuru yazma" yarışması yapılacağını, sizin de bu yarışmaya katılacağınızı düşünün. Birinci olanın son teknoloji bir tablet kazanacağı bu yarışma için yazacağınız duyuru metninde; hangi ürünlerin bulunacağına, elde edilecek gelirin ne için kullanılacağına, tarih, yer ve saat bilgilerine yer veriniz. Metnimize uygun bir de başlık yazınız. (18 puan)

- * Duyuru metnindeki; **ürün bilgisi, elde edilecek gelirin niçin kullanılacağı, tarih, yer ve saat** bilgileri ile yazılacak uygun başlığın her birinin **puan değeri 3'tür**. İstenen bu bilgilerin bir anlam bütünlüğü içinde yazıldığı yanıtların **toplam puan değeri 18'dir**.
- * Sadece başlığın yazılıp herhangi bir duyuru metnine yer verilmeyen yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

Örnek Cevap:

Atatürk Ortaokulu Gıda Kermesi

Bu yıl 5.si düzenlenecek geleneksel gıda kermesimize davetlisiniz! 5 Mayıs 2025 pazartesi, saat 10.00'da, okul bahçemizde düzenlenecek olan gıda kermesimize tüm öğrenci arkadaşlarımızı, velilerimizi ve öğretmenlerimizi bekliyoruz. Elde edilecek olan gelirin okul bahçemize yapılacak olan halı saha için kullanılacağı kermesimizde börekten pastaya, içli köfteden zeytin yağlı sarmaya ve çeşit çeşit içeceklerle kadar birbirinden lezzetli yiyecek ve içecekler sizleri bekliyor olacak. Gelin, keyifli bir gün geçirirken okulumuza da katkıda bulunun.

Bu örnek yazılı sınav soruları, Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü Ölçme Değerlendirme Merkezi tarafından yayımlanan il genelinde yapılacak olan birinci dönem ikinci ortak yazılı sınavlara yönelik konu soru dağılım tablosundaki senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.